

Socialutskottets betänkande 2021/22:SoU28

Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändring i lagen om utbyte av sprutor och kanyler.

Lagändringen som utskottet tillstyrker innebär att kravet på att en person ska vara bosatt i den region där den deltar i sprutbytesverksamhet tas bort. Genom förslaget förväntas tillgängligheten till sprututbyten öka och därigenom underlätta ett effektivt smittskyddsarbete.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:129 Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	6
Propositionen	6
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:129.

Stockholm den 31 maj 2022

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Mikael Dahlgvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Yasmine Bladelius (S), Clara Aranda (SD), Pia Steensland (KD), Mats Wiking (S), Ulrika Jörgensen (M), Per Ramhorn (SD), Barbro Westerholm (L) och Annika Hirvonen (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2021/22:129 Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag som innebär att kravet på att en person ska vara bosatt i den region där den deltar i sprututbytesverksamhet tas bort.

Gällande rätt

Lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler avser att förebygga spridning av hivinfektion och andra blodburna infektioner bland personer som missbrukar narkotika. Sprututbytesverksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att den enskilde kan motiveras för vård och behandling (1 §). Verksamheten får bedrivas endast av regioner inom ramen för deras hälso- och sjukvård och sedan Inspektionen för vård och omsorg har gett tillstånd till verksamheten (2 §). Endast personer som kan anses bosatta i en region som har beviljats tillstånd får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen (6 § tredje stycket). Kravet på bosättning inom regionen brukar kallas bosättningsprincipen.

Propositionen

Regeringen föreslår att kravet på att vara bosatt i en region för att kunna delta i sprututbytesverksamhet där tas bort. Förslaget förväntas öka tillgängligheten till sprututbyten och därigenom underlätta ett effektivt smittskyddsarbete. Bosättningsprincipen infördes för att bl.a. underlätta tillståndsgivningen för tillståndsprövande myndighet samt fungera som ett incitament för att fler regioner ska ansöka om och upprätthålla sprututbytesverksamhet. Numera bedriver merparten av regionerna sprututbytesverksamhet och erfarenheterna från verksamheterna med sprututbyten är goda – inte minst ur ett smittförebyggande perspektiv. Regeringen bedömer därför att bosättningsprincipen har spelat ut sin roll.

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Därmed tillstyrker utskottet propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:129 Borttagande av bosättningsprincipen vid sprututbyte:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2006:323) om utbyte av sprutor och
kanyler

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

En spruta eller en kanyl får lämnas ut av regionen endast om en begagnad spruta eller kanyl samtidigt lämnas in. Utlämnande får dock ske om det finns särskilda skäl till varför motsvarande begagnade sprutor och kanyler inte kan lämnas in.

Sprutor eller kanyler får lämnas ut endast till den som har fyllt 18 år. Utlämnande får ske endast vid personligt besök.

Endast personer som kan anses bosatta i en region som har beviljats tillstånd får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse 2019:924. Ändringen innebär att tredje stycket tas bort.